

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 019938 17 Uvp
Banjaluka, 19.11.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića, predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Smiljane Mrše, članova vijeća, uz sudjelovanje Sanje Oraščanin zapisničara, u upravnom sporu po tužbi Pravobranilaštva Republike Srpske, Sjedište zamjenika B. (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj ... od 09.11.2016. godine, tužene Uprave, u predmetu utvrđivanja prava svojine na gradskom građevinskom zemljištu, odlučujući po zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 019938 16 U od 07.09.2017. godine, u sjednici održanoj dana 19.11.2019. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je kao neosnovana tužba protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca, izjavljena protiv rješenja Područne jedinice B. broj ... od 10.06.2016. godine. Tim prvostepenim rješenjem u dijelu koji se pobija žalbom, tj. u tački 2. dispozitiva odbija se zahtjev Grada B. za pretvaranje prava korišćenja na neizgrađenom građevinskom zemljištu, kao osnovno pravo na nepokretnostima u društvenoj odnosno državnoj svojini, na zemljištu označenom kao k.č. broj 538/49 površine 6837 m², upisana u z.k. ul. broj 6656 k.o. B., kao opštenarodna imovina sa 1/1 dijela, po novom premjeru označena kao k.č. broj 704/1 upisana u p.l. broj 1019 k.o. B. 6, kao posjed SIZ stanovanja sa 1/1 dijela i u tački 4. dispozitiva određuje da je podnosilac zahtjeva dužan da plati troškove postupka u iznosu od 160,00 KM, nakon pravosnažnosti rješenja.

U obrazloženju te presude sud se poziva na odredbu člana 324. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik RS“ broj 124/08, 58/09 i 95/11, u daljem tekstu: ZSP) i člana 326. istog zakona, te navodi da je u postupku koji je prethodio donošenju osporenog akta, a uvidom u zk. ul. broj 6656 k.o. B. prvostepeni organ utvrdio da je parcela k.č. br. 538/49 (n.p. 704/1) uknjižena kao opštenarodna imovina sa 1/1 dijela, a na osnovu pravosnažne odluke Narodnog odbora Grada B., Gradske agrarne komisije broj 8/55 od 23.03.1955. godine, te da na toj parceli nije upisano pravo korišćenja niti pravo raspolaganja, a koje bi se u skladu sa članom 324. ZSP

pretvorilo u pravo svojine, pa je pravilno odbio podneseni zahtjev u pogledu te parcele, vodeći računa o uknjiženim pravima u javnim evidencijama, zbog čega nije bio ispunjen jedan od kumulativno propisanih uslova da bi se u pogledu te parcele moglo udovoljiti zahtjevu, jer da nije moguće pretvoriti neko pravo koje kao takvo ne egzistira u zemljišno-knjižnoj evidenciji. Shodno navedenom, bez uticaja su prigovori tužioca da je po osnovu propisa na koje se on poziva trebalo na tom zemljištu biti uknjižena Opština B. sa pravom korištenja i da se u konkretnom slučaju radi o propustu i neažurnosti zemljišno-knjižne kancelarije, što ukoliko je tačno, može da se otkloni podnošenjem posebnog zahtjeva za ispravku upisa prvostepenom organu u vezi sa članom 60. Zakona o zemljišnim knjigama Republike Srpske i u vezi sa članom 189. i 198. Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske budući da se radi o posebnom zemljišno-knjižnom postupku, nakon čega bi se u slučaju upisa stvorili uslovi za podnošenje zahtjeva i za tu parcelu. U vezi žalbenih prigovora u pogledu odluke iz tačke 4. dispozitiva prvostepenog rješenja, pravilno je tužena obrazložila da se ti troškovi ne odnose na troškove upravnog postupka, već da se radi o naknadi za pružanje usluga tog organa koja je pravilno određena shodno Odluci o visini naknada za korištenje podataka i pružanje usluga Uprave („Službeni glasnik RS“ broj 18/12 i 27/12, u daljem tekstu: Odluka).

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužilac osporava njenu zakonitost zbog povrede odredaba Zakona o upravnim sporovima i Zakona o opštem upravnom postupku i povrede materijalnog prava. Navodi da ostaje u cjelosti kod razloga datih u tužbi te ističe da je stav nižestepenog suda iznesen u pobijanoj presudi neprihvatljiv. To se prije svega odnosi na obrazloženje pobijane presude u kojoj je sud dao samo paušalne razloge, zbog kojih smatra da su navodi tužbe neosnovani, zanemarujući pri tom odredbe ZSP, Zakona o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja na jedinice lokalne samouprave Republike Srpske (Zakon), te činjenicu da je rješenje u pobijanim tačkama 2. i 4. dispozitiva doneseno suprotno odredbama važećih pravnih propisa. Obrazloženje presude ne zadovoljava obavezu suda u pogledu savjesne i brižljive ocjene dokaza i činjenica utvrđenih u postupku, već je produkt „subjektivnog ubjeđenja“ suda o neosnovanosti zahtjeva i paušalnog i nepotpunog objašnjenja razloga za donošenje pobijane odluke, uz prepisivanje sadržaja obrazloženja rješenja tužene, zbog čega se zakonitost iste ne može ispitati. Sud nije cijenio tužbene navode koji se odnose na povrede odredaba Zakona, po kojim odredbama Grad B. nesporno ima pravo svojine na predmetnom zemljištu. S tim u vezi sud i tužena pogrešno smatraju da je osnov podnesenog zahtjeva za upis prava svojine na predmetnom zemljištu u korist Grada B. samo ZSP, a ne i Zakon. Ovo posebno što sud, a ni tužena nisu vezani pravnim osnovom podnesenog zahtjeva, a tužena je u konkretnom slučaju bila obavezna da pazi na pravilnu primjenu materijalnog prava. Tu je i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, jer na spornoj parceli je kao posjednik upisan SIZ stanovanja B., čiji je pravni sljednik Grad B.. Prvostepeni organ nije raspravio osnov upisa u katastarski operat, što je bio dužan učiniti i od čijeg utvrđenja je zavisilo donošenje zakonite i pravilne odluke. Ne spori da je na toj parceli u zk. ul. broj 6656 k.o. B. upisana opštenarodna imovina i da nije upisano izvedeno pravo, ali smatra da ta činjenica ne može biti od uticaja na odlučivanje, upravo jer je prethodno trebalo raspraviti osnov upisa u katastarskom operatu i time utvrditi i nosioca prava raspolaganja. Takođe je bilo neophodno utvrditi pravni slijed promjena oblika svojine na osnovu propisa koji su doneseni nakon prvobitnog upisa, a to su prije svega Uredba o uknjiženju prava svojine na državnoj nepokretnoj imovini („Službeni list FNRJ“ broj 58/47), zatim Zakon o uknjiženju nepokretnosti u društvenoj svojini („Službeni list SFRJ“ broj 12/65) te Zakon o prenosu sredstava društvene u državnu svojinu („Službeni glasnik

RS“ broj 4/93-20/98), Zakon o građevinskom zemljištu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 86/03) i Zakon o građevinskom zemljištu Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 112/06), po kojima Grad B. ima pravo upravljanja i raspolaganja predmetnim nepokretnostima. Konstitutivni momenat u takvim slučajevima predstavlja stupanje na snagu Zakona o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja na jedinice lokalne samouprave RS („Službeni glasnik RS“ broj 70/06) kada Grad B. po sili zakona na spornim nepokretnostima stiče pravo raspolaganja koje po članu 324. ZSP postaje svojina Grada B. Imajući u vidu sve naprijed navedene zakonske propise nesporno je da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi za usvajanje zahtjeva i upis prava svojine na navedenoj parceli. Pobijana presuda je nezakonita i u dijelu u kojem je odlučeno o troškovima postupka iz tačke 4. dispozitiva prvostepenog rješenja, jer takva odluka nema uporište u odredbama člana 102. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 13/02-50/10, u daljem tekstu: ZOUP), a ni u Odluci u kojoj se pozivaju sud i tužena. Predmetni troškovi nastali su prilikom vršenja redovnih radnji organa uprave, pa iz te odredbe proizlaze nezakonito dosuđeni troškovi postupka. S tim u vezi sud gubi iz vida činjenicu da se lica koja su vršila radnje u predmetnom postupku nalaze u stalnom radnom odnosu kod organa donosioca Odluke, pa ni na koji način navedeni troškovi nisu mogli biti uračunati. S obzirom na sve naprijed navedeno, smatra da su i ostali navodi suda u obrazloženju pobijane presude proizvoljni i paušalni i nemaju uporište u relevantnim zakonskim odredbama, pa predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak ili da se presuda preinači, tužba uvaži i osporeni akt poništi.

Tužena u svom odgovoru na zahtjev ostaje kod razloga iz obrazloženja osporenog akta.

Razmotrivši zahtjev i pobijanu presudu po odredbama člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik RS“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zatim odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise ovog upravnog spora i predmetne upravne stvari, ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Predmetni postupak pokrenut je po zahtjevu tužioca od 11.08.2014. godine za pretvaranje prava raspolaganja u pravo svojine u smislu člana 326. stav 1. i u vezi sa članom 324. ZSP u korist Grada B. na gradskom građevinskom zemljištu, pobliže opisanom u zahtjevu, između ostalog i na spornoj parceli označenoj kao k.č. broj 538/49 u površini od 6837 m² upisana u zk. ul. broj 6656 k.o. B., kao opštenarodna imovina sa 1/1 dijela, koji upis je izvršen na osnovu odluke Narodnog odbora Grada B. Gradske Agrarne komisije broj 8/55 od 23.03.1955. godine, a po katastarskom operatu označeno kao k.č. broj 704/1 upisana u pl. broj 1019 k.o. B. 6, posjed SIZ stanovanja B., koja u naravi predstavlja izbetoniranu površinu. Tužilac je na raspravi održanoj dana 18.05.2016. godine izjavio da ostaje kod podnesenog zahtjeva za utvrđivanje prava svojine na predmetnom zemljištu u skladu sa članom 324. ZSP, a izjavio je i da prvostepeni organ po službenoj dužnosti pribavi svu potrebnu dokumentaciju za zemljište koje je predmet zahtjeva i da troškove obračuna u skladu sa pozitivno pravnim propisima, koje će da plati Grad B. po okončanju ove upravne stvari.

Odredbom člana 324. stav 3. ZSP propisano je da pravo upravljanja, korištenja ili raspolaganja na nepokretnostima na društvenoj, odnosno državnoj svojini koje do stupanja na snagu nisu postale svojina drugog lica pretvara se u pravo svojine jedinice lokalne samouprave

na čijoj teritoriji se nalazi ta nepokretnost, ako je nosilac tog prava prestao da postoji nema pravnog sljednika.

U konkretnom slučaju, a kod nesporne činjenice da je predmetna parcela u zk. ul. broj 6656 k.o. B. uknjižena kao opštenarodna imovina na osnovu pomenute odluke Gradske Agrarne komisije, kao i da nije upisan nosilac prava korištenja, upravljanja ili raspolaganja, to nema ni uslova iz odredbe člana 324. stav 3. ZSP da se izvrši pretvaranje tog prava u pravo svojine, jer isto ne postoji. U tom pravcu je pravilan zaključak prvostepenog organa i pravilno odbijen zahtjev Grada B. da se na toj parceli u smislu ove odredbe izvrši pretvaranje prava raspolaganja u pravo svojine.

Shodno navedenom, posebno imajući u vidu sadržaj odredbe člana 324. stav 3. ZSP neosnovan je navod tužioca da ta činjenica nije od uticaja na odlučivanje, te da je prethodno trebalo raspraviti osnov upisa u katastarskom operatu i time utvrditi i nosioca prava raspolaganja. Iz istog razloga ne mogu se prihvatiti ni navodi zahtjeva da je u postupku bilo neophodno utvrditi pravni slijed promjena oblika svojine na osnovu propisa koji su doneseni nakon prvobitnog upisa, a niti se u ovom postupku mogu utvrđivati i raspravljati činjenice vezane za eventualne propuste pri upisu prava u zemljišnoj knjizi. Takođe je bez osnova i navod da je trebalo raspraviti slijed i nastanak prava korištenja ili raspolaganja kao osnovnog prava na društvenoj, odnosno državnoj svojini, shodno zakonima koji se navode u zahtjevu, a po kojima to pravo pripada Gradu B., a sve s obzirom da to nije predmet ovog postupka kod izričito jasno podnesenog zahtjeva za utvrđivanje prava svojine u smislu člana 324. ZSP. Bez osnova je i navod da organ nije vezan pravnim osnovom zahtjeva, s obzirom da se uslovi za ostvarivanje prava određuju shodno materijalnom propisu sa kojim je vezan podneseni zahtjev, a to je odredba člana 324. stav 3. ZSP (stav 1. te odredbe odnosi se na stvari).

Takođe ne stoje ni prigovori tužioca o nedostatku obrazloženja pobijane presude, jer je nižestepeni sud dao odgovore na sve tužbene navode, pri tome pozivajući se na relevantne zakonske odredbe, pa ne stoji ni prigovor da je obrazloženje paušalno i površno. Pravilno je i obrazložen osnov za odbijanje žalbe tužioca u dijelu odluke o troškovima postupka, jer da su isti pravilno utvrđeni shodno odredbama Odluke i predstavljaju naknadu koja se plaća tuženoj upravi za vršenje usluga premjera i korištenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta, koja se odnosi na sve stranke u postupku i koja se plaća prema pomenutoj Odluci. Obaveza plaćanja naknade nastaje podnošenjem zahtjeva u smislu odredbe člana 4. stav 1. Zakona o naknadama za vršenje usluga premjera i korištenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta („Službeni glasnik RS“ broj: 92/09). Podnosilac predmetnog zahtjeva je imao mogućnost da svu potrebnu dokumentaciju priloži uz zahtjev, pa s obzirom da to nije učinio, prihvatio je da se dokumentacija pribavi po službenoj dužnosti i da izvrši naknadno plaćanje, što je u postupku i učinjeno. Nižestepeni sud je dao o tome potpuno i pravilno obrazloženje, pa kada je u pitanju i visina troškova, zbog čega ovaj sud ne nalazi za potrebno da ih posebno obrazlaže.

Kod takvog stanja stvari, kako ni ostali navodi zahtjeva nisu od uticaja na odluku, po ocjeni ovog suda u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakovitosti predviđen u odredbama člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tužioca odbija a na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Sanja Oraščanin

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić